

Hyvinvoinnin vuosiraportti 2023

Hyväksytty valtuustossa 13.6.2024

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisointi Nivalassa	4
3. Keskeisimmät muutokset kuntalaisten hyvinvoinnin tilassa.....	8
Talous, väestö ja elinvoima	8
Lapset, nuoret ja lapsiperheet.....	8
Työikäiset	10
Ikäihmiset	10
Ehkäisevä päihdetyö	11
4. Hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 – arvio nykytilasta ja jatkotoimet.....	12
Valtuustokäsittely.....	32
Lähteet.....	33
LIITE 1: Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, toimenpiteet vuonna 2023.....	34
LIITE 2: Hyvinvoinnin kuntakortti	37

1. Johdanto

Kunnan perustehtävä on kuntalain 1§ mukaan asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti sekä laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Nivalan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021–2024 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 27.5.2021. Se sisältää katsauksen kuntalaisten hyvinvointiin väestöryhmittäin, arvion toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoimista sekä suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä.

Tässä hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa on kuvattu lyhyesti keskeisimpiä muutoksia väestön hyvinvoinnin tilassa, sillä laajaan hyvinvointikertomukseen on otettu laajempi katsaus väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan kehityksestä. Indikaattoritiedot päivittyvät valitettavan hitaasti, jolloin ei saada kaikista vuosittaista kehitystä nähtäville. Tässä hyvinvointiraportissa on myös arvioitu hyvinvointisuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia tähän mennessä.

Arviointia tehdään laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2024 painopisteiden mukaisesti, jotka ovat:

- **Lasten ja nuorten hyvinvointi:** *Me perheessä voimme hyvin ja olemme tyytyväisiä elämäämme. Meillä on toimiva arki.*
- **Toimintakyvyn ylläpito ja sairastavuuden vähentäminen:** *Minä jaksan toimia arjessani. Meillä Nivalassa on edellytykset oman toimintakykyni ylläpitämiseen.*
- **Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi:** *Koen olevani osa jotain yhteisöä, jossa pääsen vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Jos koen, että arki vie voimat, tiedän etten jää yksin.*

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin lisäksi rinnalle on otettu vuonna 2019 käyttöön hyte-kuntakortti, joka kuvaa lyhyesti ja tiiviisti kunnan hyte-tilannetta. Kortista löytyvät valittujen indikaattoreiden kuntakohtaiset tulokset verrattuna Pohjois-Pohjanmaan keskiarvoon. Mukana on myös kuntakohtaisia tekstikuvauksia. Hyte-kuntakorttia voidaan hyödyntää hyvinvointijohtamiseen sekä kuntien erilaisuuden ja erityisyyden kuvaamiseen. Hyte-kuntakortti päivitetään vuosittain hyvinvointikertomuksen vuosiraportin yhteydessä. Lisäksi Nivalassa on kehitetty oma piirakkakaavio kuvaamaan tämänhetkistä hyvinvoinnin tilaa.

2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisointi Nivalassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien toimialojen tehtävä. Vastuu sen koordinoinnista on Nivalassa hyvinvoinnin toimialalla, jossa työskentelee hyvinvointikoordinaattori vastaten koordinaation yhteensovittamisesta. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös yritysten, hyvinvointialueen, kolmannen sektorin, oppilaitosten, seurakunnan sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Nivalan kaupungin HYTE-työryhmänä toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa toimii kaupungin johtoryhmä, keskeisiä viranhaltijoita, hyvinvointikoordinaattori, hyvinvointialueen edustaja, luottamushenkilöitä, Nivalan Liikuntakeskus Oy:n sekä järjestöjen edustaja. HYTE-työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja toimii aktiivisesti hyvinvointikertomustyön koordinoijana.

Pohjois-Pohjanmaalla tehdään aktiivisesti hyvinvointiyhteistyötä. Pohjois-Pohjanmaalla on aktiivisesti edistetty terveyden edistämisen ihmislähtöistä näkökulmaa. Pohjois-Pohjanmaalla on tiivis hyte-yhteistyö ja Nivala on myös aktiivisesti mukana maakunnallisessa hyte-yhteistyössä. Nivala on myös allekirjoittanut helmikuussa 2024 Pohjois-Pohjanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton strateginen yhteistyösopimuksen, joka velvoittaa edistämään maakunnallista hyte-yhteistyötä.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Nivalan kaupunkistrategian yksi keskeisimmistä tavoitteista turvallinen arki sekä hyvinvoivat asukkaat. Hyvinvointikertomustyö kulkee talousarvioprosessin rinnalla vuosikellon mukaisesti.

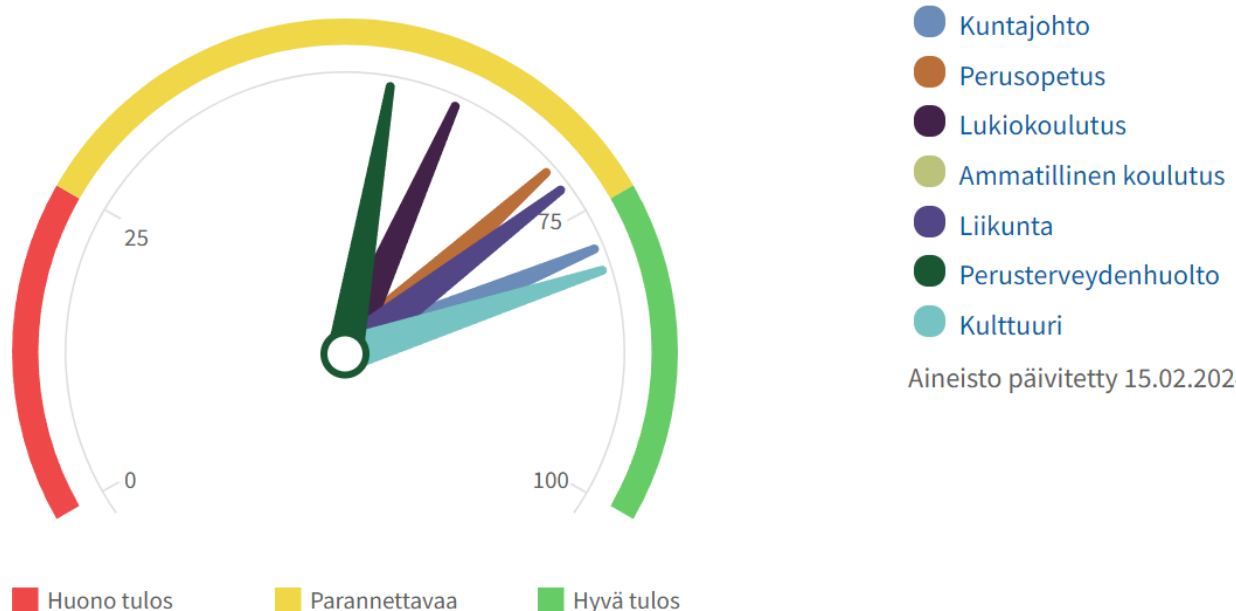
Vuoden 2023 alussa kunnille aloitettiin maksamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosaa (HYTE-kerroin). HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Se määrittää kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavien indikaattoreiden sekä toiminnan tulosta kuvaavien indikaattoreiden perusteella. Nämä liittyvät kunnan johtoon, perusopetukseen, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä kuntalaisten hyvinvoinnin tilan muutosta kuvaaviin indikaattoreihin. HYTE-kertoimen perusteella määräytyy hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoitusosuus. Kunnan saama summa lasketaan seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin / koko maan hyte-kerroin, joka vuonna 2023 oli 67. Laadukas ja laaja-alainen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on siis edellytys hyvälle HYTE-kertoimelle. Nivalan HYTE-kerroin vuonna 2023 oli 68 joka tarkoittaa 19,2 € asukasta kohti.

Prosessi-indikaattorit			
Kuntajohto	2021	2022	2023
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	0
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100
Liikunta			
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	0	0	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	0	0	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100
Peruskoulut			
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	100	63	63
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	86	80	80
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	34	37	37
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	79	68	68
Kulttuuri			
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	0	0	100

Tulosindikaattorit	Alkuperäiset		Skaalattu	
	2021	2022	2022	2023
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	21,8	21,8	30	51
Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	22,2	13,0	53	61
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	7,1	8,8	69	55
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	0,9	0,7	56	56
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	9,1	9,1	57	39
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	470,1	566,8	57	52

Koko kunnan terveyden edistämisen aktiivisuutta mitataan TEAviisari -palvelulla. Se kuvaa kunnan organisaation aktiivisuutta edistää kuntalaisten terveyttä itsearvion mukaan. Palvelun tuottaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). TEAviisari työkalu sisältää kysymyksiä eri sektoreiden toiminnasta. Kysymyksillä kartoitetaan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilan seuranta, työhön kohdistettuja resursseja, tiedolla johtamista, indikaattoritiedon seuranta, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä johtamista kokonaisuudessaan. Nivalassa vuonna 2023 ollaan terveydenedistämisen aktiivisuudessa koko maan keskitasoa.

Kaikki sektorit : Nivala 2023

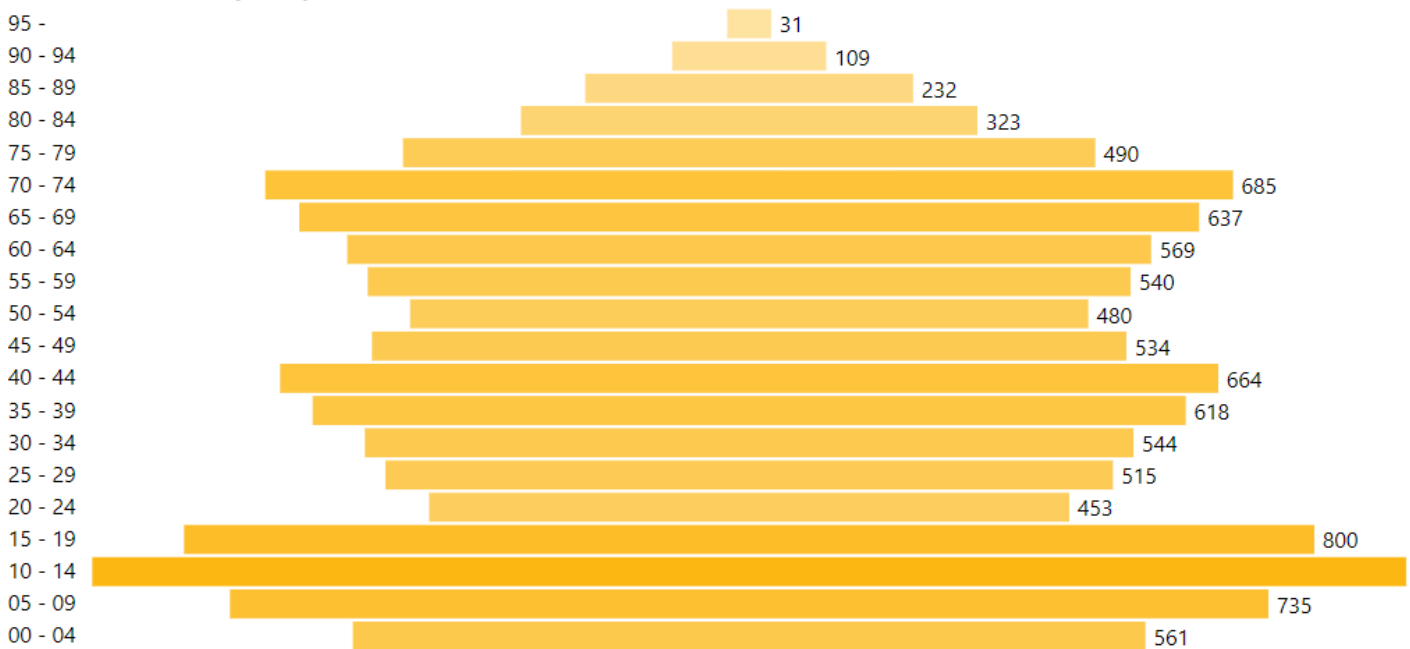
Pisteet	Nivala	Koko maa
Kaikki sektorit	69	70
Kuntajohto	78	82
Perusopetus	70	65
Lukiokoulutus	60	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	72	72
Perusterveydenhuolto	54	70
Kulttuuri	80	71

3. Keskeisimmät muutokset kuntalaisten hyvinvoinnin tilassa

Talous, väestö ja elinvoima

Nivalan kaupungin talouden kannalta keskeiset haasteet ovat velkaantuneisuus sekä menojen suhde tuloihin. Haastetta tulevaisuudessa tuo korkea huoltosuhte (83,5), joka on maakunnallista keskiarvoa (63,7) huomattavasti korkeampi. Väestörakenteessa näkyy väestön ikääntyminen, mutta myös Nivalan lapsirikkaus. Nivalan asukasluku 31.12.2023 oli 10 450 asukasta. Nivala on alueen yksi harvoista kunnista, joissa asukasluvun muutos on positiivinen. Asukasluku lisääntyi edellisestä vuodesta 31 henkilöllä. Uusia omakotitalojen rakennuslupia myönnettiin vuonna 2023 14 kappaletta, joka on pari enemmän kuin edellisenä vuonna. Asumisen kehittäminen on yksi Nivalan kärkihankkeista.

Väestö kuukausittain ja ikäryhmittäin

Kunnan elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan elinvoiman muutosta kahden viimeisen tilastoista saatavan ajankohdan välisenä aikana. Elinvoiman muutosta kuvataan indikaattorilla, jonka keskiarvo on =0. Jos indikaattori saa negatiivia arvoja se on ko. 886 kunnassa kehittynyt huonommin. Indikaattori on yhdistetty muuttuja kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista: väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos. Ulottuvuudet vaikuttavat elinvoimaindikaattorin arvoon yhtäläisellä painolla. Nivalan viimeisin elinvoimaindikaattori on 1,63 eli positiivinen. Tähän ovat vaikuttaneet väestön kasvu sekä työpaikkojen lisääntyminen. Nivala sijoittautuu Pohjois-Pohjanmaan kunnista kymmenen elinvoimaisimman kunnan joukkoon.

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Varhaiskasvatuksessa oli lapsia vuoden 2023 aikana noin 500 ja heistä esiopetuksessa n. 85. Varhaiskasvatukseen osallistumisaste oli 1-5- vuotiaiden ikäluokissa 72 %. Nivalan varhaiskasvatus on ollut yksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilukunnista elokuusta 2021

toukokuun loppuun 2024. Toinen merkittävä varhaiskasvatuksen hanke on ollut tuen kolmiportaisuuden jalkauttamisen projekti elokuusta 2022 vuoden 2023 loppuun. Hankkeessa oli palkattuna kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa. Kesällä 2023 Raitalan päiväkotia (kolme lapsiryhmää) meni kiinni lasten määrän vähentyessä.

Nivalassa on Pohjois-Pohjanmaalla kolmanneksi eniten alakouluja Oulun ja Raahen jälkeen, ja keskimääräinen oppilasmäärä näissä on viidenneksi pienin. Nivalassa on siis laaja kyläkouluverkosto ja uusiin kouluihin on investoitu viime vuosina. Kesällä 2021 valmistui uusi Junttilan koulu ja viime vuonna Haikaran sekä Erkkilän koulut.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnista voidaan todeta viimeisimmän kouluterveyskyselyn perusteella, että suurin osa heistä voi hyvin. On kuitenkin tärkeää tunnistaa erilaiset kuormittavat tekijät ja tarjota niihin ajoissa apua. Peruskouluikäiset kärsivät enemmän koulu-uupumuksesta kuin toisen asteen opiskelijat, ja myös kouluinnostus on laskenut. Elintavoissa on vielä parannettavaa, mutta arkirutiinit voivat tukea jaksamista, samoin kuin selkeät käytännöt vaikeiden tilanteiden tukemisessa.

Opiskeluhuollon palveluja käytetään runsaasti, ja niiden saatavuus vaihtelee, mutta pääsääntöisesti on hyvä. Paljon toimenpiteitä on jo toteutettu lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, mutta edelleen tehdään yhteistyötä näiden asioiden parantamiseksi.

4. ja 5. luokkalaisten hyvinvoinnissa on ilonaiheita, jotka kertovat positiivisesta kehityksestä: valtaosa lapsista (91 %) on tyytyväisiä elämäänsä, kouluinnostus on lisääntynyt, kouluympäristö koetaan turvalliseksi, koettu terveys on parantunut ja kiusaaminen on vähentynyt entisestään. Yhä useampi kokee myös saavansa riittävästi unta. Kuitenkin on myös huolenaiheita: tyttöjen ahdistuneisuus on havaittavissa, aamupalaa ei syö joka arkiamu 38 % vastaajista, hampaiden harjaus tapahtuu harvemmin kuin kahdesti päivässä 54 % vastaajista, harrastustoiminnan osuus on vähentynyt sekä poikien että tyttöjen keskuudessa ja keskusteluyhteys opettajiin ja vanhempiin on heikentynyt.

Hyvinvoinnin näkökulmasta 8. ja 9. luokkalaisten tilanteessa on sekä ilonaiheita että huolenaiheita. Ilonaiheina voidaan mainita, että muiden päihteiden paitsi tupakkatuotteiden käyttö on vähentynyt. Myös kiusaaminen on vähentynyt, ja kuraattoripalveluiden saavutettavuus on parantunut huomattavasti. Toisaalta huolenaiheita herättää koulu yhteisöllisyyden ja oppimisilmapiirin tila, joka koetaan haasteelliseksi. Lisäksi huomattava osa oppilaista ei pidä koulunkäynnistä, mikä on verraten koko maahan reilusti vähäisempää. Koululounaan jättäminen päivittäin lisääntyy, samoin luvattomien poissaolojen määrä. Liikkumisen vähäisyys on myös huolenaiheena, heikentäen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Toisen asteen opiskelijoiden hyvinvoinnissa on havaittavissa sekä ilonaiheita että huolenaiheita. Iloa tuovat seikat sisältävät sen, että lukiolaiset voivat erityisen hyvin ja he kokevat kouluympäristön turvalliseksi ja välittäväksi. On tärkeää tiedostaa, että vaikka lukiolaiset voivatkin hyvin, on huolestuttavaa, että taidetta ja kulttuuria ei harrasteta juurikaan, mikä voi vaikuttaa kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Lisäksi keskusteluyhteys vanhempiin on edelleen parannettavissa. Opiskelumotivaation ja stressin tasot ovat myös huolenaiheita, jotka tulisi tarkastella tarkemmin, samoin kuin unen laatu ja riittävyys, jotka

voivat vaikuttaa merkittävästi opiskelijoiden hyvinvointiin. Opettajien ja opiskelijoiden välinen ilmapiiri on parantunut, ja opettajilta koetaan saavan välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua sekä tukea tarvittaessa. Tukea ja apua saadaan myös melko hyvin opiskelijahuollon ammattilaisilta. Puolet ammatillisen koulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista on raittiita, ja muutoinkin päihteiden käyttö on laskenut jo koko maan keskiarvoa alemmas. Ainoastaan tupakointi ja nuuskaaminen ovat yleisempää, mutta nekin ovat vähentyneet. Aamupala syödään huomattavasti aiempaa useammin, ja myös koululounas koetaan laadukkaaksi ja maukkaaksi. Ylipaino on vähentynyt. Ammatillisen koulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista yhä useampi kokee itsensä yksinäiseksi, mikä on huolestuttavaa (6 % → 12 %).

Nuorisotyötä tehdään Nivalassa kohdaten nuoria niin kouluissa kuin vapaa-ajalla. Koulunuorisotyöntekijä tavoittaa kaikkien Nivalan koulujen nuoria teematunneilla, oppilaitospäivystyksissä sekä tapahtumissa. Vuonna 2023 nuorisotila Kulmauksen kävijämäärä oli 9665, joka on noussut edellisvuodesta vielä lisää.

Työkäiset

Nivalan työttömyysaste oli 10,4 % / 31.12.2023 (8,2 % / 2022) eli korkein työttömyysaste sitten koronapandemian aiheuttaman työttömyyspiikin jälkeen. Kuitenkin kuukausitasolla tarkasteltaessa työttömyysaste on ollut maltillisempi, sillä se yleensä nousee vuoden loppua kohti. Kuitenkin edellisvuoteen 2022 nähden työttömyysaste on ollut korkeampi. Nuorisotyöttömyys on myös lähtenyt nousuun, sillä 18–24-vuotiaista työvoimasta on työttömiä 9,5 % (v. 2022 6,5 %). Pitkäaikaistyöttömien määrä on kuitenkin laskenut edelleen. Pitkäaikaistyöttömien määrä työttömistä on 25,0 % (v.2022 26,4 %). Nivalan ginikerroin on 23,2 eli tuloerot ovat asuntokuntien välillä Nivalassa varsin maltillisia.

Kesäkuussa 2022 aloitettiin rakentamaan uutta monitoimihallia, joka valmistui 2023 vuoden lopussa. Uusi monitoimihalli lisää kuntalaisten vapaa-ajan mahdollisuuksia tarjoamalla upeat puitteet liikunnalle mutta myös kulttuuritapahtumille. Kulttuuritapahtumien kävijämäärä on hieman laskenut viime vuodesta (n.25 000 → 20 000). Kulttuuripalvelut ovat järjestäneet vähemmän tapahtumia edellisvuonna. Nivala käyttää kulttuuriin Pohjois-Pohjanmaalla kuudenneksi eniten rahaa v. 2022 (1,28milj.€, tästä yleisen kulttuuritoiminnan osuus n. 250 t€, joka myös suhteessa sama muihin kuntiin) Asukasta kohden rahaa käytetään 123,36 €.

Myös kirjastopalvelut ovat aktiivinen tapahtumajärjestäjä Nivalassa, sillä viime vuonna kirjasto järjesti 102 tapahtumaa kuntalaisille. Myös kirjaston lainausmäärät ovat hieman lisääntyneet vuodesta 2022. Omatoimikirjaston käyttö lisäsi jonkin verran lainaajien määrää. Yli kolmasosa lainoista tehdään kirjastoautossa eli se on tärkeä palvelu kylillä asuville kuntalaisille sekä myös kouluille ja päiväkodeille. Kirjasto toteutti myös vuonna 2023 Lukuhanketta nuorille aikuisille, jonka painopisteenä oli Jedun opiskelijat. Kansalaisopisto ja musiikkiopisto tarjoavat myös monipuolisia harrastusmahdollisuuksia.

Ikäihmiset

Nivala valittiin Ikäinstituutin koordinoimaan Voimaa Vanhuuteen -mentorointiohjelmaan 2021. Ohjelmatyön aikana on onnistuttu tavoittamaan paljon ikäihmisiä ja liikuttamaan heitä. Vuonna 2023 erilaisiin ikäihmisten liikuntatapahtumiin osallistui yli 500 ikäihmistä. Myös ulkoiluystävätoimintaa saatiin käynnistettyä mentorointiohjelman myötä. Puolet

iäkkäiden kaatumismurtumista on ehkäistävissä voima- ja tasapainoharjoittelulla. Kaatumisen ehkäisyä on viime vuonna tehty Nivalassa esimerkiksi tietoisuutta lisäämällä erilaisin tapahtumin sekä jakamalla hiekoitussoraa kuntalaisille. Yhden lonkkamurtuman hinta on noin 30 000 €.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö on osaltaan edistämässä kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ehkäisevä päihdetyö vastaa myös ehkäisevän mielenterveystyön haasteisiin ja samoilla keinoilla voidaan ehkäistä molempia. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on vähentää päihteiden kysyntää, saatavuutta ja tarjontaa eri kohderyhmissä vaikuttaviksi todettuja menetelmiä hyödyntäen. Parhaimmillaan edistetään päihdeettömiä elintapoja, vähennetään päihdehaittoja ja edistetään päihdeongelmista kärsivien kansalaisten oikeuksia. Ehkäisevään päihdetyöhön sisältyy alkoholi, huumeaineet, tupakka ja muut päihtymiseen käytetyt aineet. Myös rahapeliriippuvuus ja muut toiminnalliset riippuvuudet kuuluvat ehkäisevän päihdetyön aihepiiriin.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksien perusteella nuorten päihteiden käyttö on vähentynyt, vaikkakin se edelleen on maakunnan keskiarvoa hieman yleisempää. Myös päihteisiin liittyvät rikokset ovat vähentyneet. Nivalassa on vuonna 2023 kokoontunut aktiivisesti moniammatillinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä, joka on mm. järjestänyt koulutuksia ammattilaisille, päihdevalistustapahtumia ja -toimintoja kuntalaisille sekä aktiivisesti tiedottanut kunnan päihdetilanteesta. Päihderikokset ovat viimeisimmässä tilastossa laskeneet alueen vähäisimmiksi.

Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet vuonna 2023 on kuvattu liitteessä 1.

4. Hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 – arvio nykytilasta ja jatkotoimet

Laajassa hyvinvointikertomuksessa Nivalan kaupungin hyvinvoinnin edistämisen painopistealueiksi valtuustokaudelle 2021–2024 valittiin:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointi: *Me perheessä voimme hyvin ja olemme tyytyväisiä elämäämme. Meillä on toimiva arki.*

2. Toimintakyvyn ylläpito ja sairastavuuden vähentäminen: *Minä jaksan toimia arjessani. Meillä Nivalassa on edellytykset oman toimintakykyni ylläpitämiseen.*

3. Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi: *Koen olevani osa jotain yhteisöä, jossa pääsen vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Jos koen, että arki vie voimat, tiedän etten jää yksin.*

Painopistealueita yhdistävä ajatus on "Kun minä voin hyvin, me voimme hyvin".

Hyvinvointisuunnitelma sisältää tarkemmat tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, resurssit sekä arviointimittarit painopistealueittain valtuustokaudelle 2021–2024. Hyvinvointisuunnitelmaa hyödynnetään toimialoittain talouden ja toiminnan suunnittelussa syksyisin, jolloin toimenpiteiden toteuttaminen ja toteuttamisen aikataulu arvioidaan ja päätetään talousresurssien puitteista. Hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointiraportissa. Hyvinvointisuunnitelma esitetään seuraavien sivujen taulukoissa, jossa on samalla arvioitu tavoitteiden toteutumista.

Lasten ja nuorten hyvinvointi: *Me perheessä voimme hyvin ja olemme tyytyväisiä elämäämme. Meillä on toimiva arki.*

Arjen toiminta tukee perheemme hyvinvointia

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Myönteisen minäkuvan, pärjävyyden ja osallisuuden vahvistaminen	Lisäämme positiivisen pedagogiikan osaamista ja käyttöä sekä osallistavaa toimintakulttuuria: lasten parlamentti ja oppilaskuntatoiminta	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Koulujen oppilaskunnat Hyvinvoinnin toimiala	Positiivisen pedagogiikan koulutuskustannukset, määrärahalisäys oppilaskuntatyöhön	2022	Kaupunki on järjestänyt 2 x 3 h:n positiivisen pedagogiikan koulutuksen koko henkilöstölle, yhden aamupäivän koulutuksen esimiehille ja aloittaneet jokaisesta päiväkodista ja perhepäivähoidosta valittujen positiivisen pedagogiikan lähettiläiden kouluttamisen. Heidän erityinen tehtävänsä on jalkauttaa positiivista pedagogiikkaa päiväkodeissa ja perhepäivähoitossa. Osaamisen vahvistamisen seurauksena positiivinen pedagogiikka on otettu vahvemmin käyttöön sekä lapsiryhmissä että työyhteisön hyvinvoinnin vahvistamisessa. Koulujen vanhempainyhdistykset kokoontuneet n. 2-6 krt/lv, oppilaskunnat 1-2 krt/kk, vanhempainillat 1-2 krt/lv/koulu Toimipaikkojen arjessa henkilökunnan ja

					tiimien/luokka-asteiden/aineryhmien kokoukset
	Vahvistamme ja ylläpidämme Nepsy -osaamista kouluttamalla koulujen ja varhaiskasvatuksen työntekijöitä sekä tuemme toimijoita	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Koulutuskustannukset	2022	Varhaiskasvatuksessa v. 2023 n. 25 koulutuksen käynnystä, peruskouluissa yksittäisiä.
	Koululaisten terveystarkastuksissa kartoitamme oppilaat, joille etsivällä harrastustyöllä on mahdollisuus löytää yksi mieluinen harrastus	PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	8. ja 9. luokkalaisista 95,2 % harrastaa jotain viikoittain. 4. ja 5. luokkalaisista 89,4 %.
Arjen terveellisten valintojen (uni, ravinto, liikunta, koulutehtävät, kaverisuhteet harrastukset jne.) tukeminen	Varhaiskasvatuksessa ja neuvolassa sovimme arjen hyvinvointia tukevan toimintamallin tai -mallien käyttöönotosta	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2023	Pohteen toiminnan alkuun saattaminen on osittain siirtänyt siirtänyt yhteistä kehittämistä myöhempään. Varhaiskasvatus ja neuvola ovat kokoontuneet pohtimaan ajankohtaisia toimintamalleja ja jatkavat yhteistä kehittämistä myöhemmin.
	Takaamme jokaiselle lapselle ja nuorelle vähintään yhden säännöllisen harrastuksen		Suomen harrastamisen malli -hankkeen resurssit ja koulujen kerhotyö, yhteisen osa-aikaisen koordinaattorin	2021	Suomen harrastamisen mallin mukainen toiminta käynnistettiin Nivalassa syksyllä 2021. Osa-aikainen koordinaattori palkattiin

	koulupäivän yhteyteen (harrastustakuu)		palkkaaminen yhdessä harrasteakatemia kanssa		hankerahalla. Harrastamisen mallin kerhotoimintaa on järjestetty lukuvuonna 2023-2024 jokaisella Nivalan alakoululla sekä yläkoululla edellisen lukuvuoden tapaan. Lukumäärällisesti kerhoja on yhteensä 61 viikkotasolla eri kouluilla ja tuntimäärällisesti tämä tekee 63 tuntia harrastuksia viikossa. Harrastamisen Nivalan mallin kautta on tarjolla kaikkiaan 20 erilaista harrastusta Nivalan peruskoululaisille. Osallistujia kaikissa kerhoissa on ollut yhteensä 742 tähän mennessä hankekautta.
	Tarjoamme alle 12-vuotiaiden harrastustoimintaan ilmaiset tilat	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy Jokilatvan opisto JMO 3. sektori	Määrärahamuutos ilmaisten tilojen tarjoamiseen	2023	Vuoden 2022 alusta kaupungin hallinnoimat tilat ovat maksuttomia alle 10-vuotiaiden ohjattuun toimintaan. Koulujen tilat ovat maksuttomia lasten ja nuorten alle 18-vuotiaiden ohjattuun, valvottuun ja avoimena järjestettyyn toimintaan.
	Sovimme asiakaslähtöisen yhteistyömallin neuvolan ja	PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2021	EPDS-kaavake on käytössä äitiys- ja lastenneuvolassa,

	<p>suun terveydenhuollon kanssa</p> <p>Äitiysneuvolassa otamme käyttöön perhekyselykaavakkeen (3 kk:n neuvolassa EPDS-kaavakkeen, 5kk:n ja 4 v. neuvolassa lapsiperheen arjen voimavarakaavakkeen)</p>				<p>lapsiperheen arjen voimavarakaavake on käytössä lastenneuvolassa.</p> <p>Lisäksi on rakennettu masentuneen äidin hoitopolku yhteistyössä depressiohoitajien ja terapiakeskuksen kanssa.</p>
	<p>Vakiinnutamme Lp – toiminnan osaksi neuvolan, varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen arkea. Arki puheeksi ja varhainen puuttuminen, kun arjen valinnoista on huolta.</p>	<p>PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala</p>	<p>Nykyiset resurssit</p>	<p>2022</p>	<p>LP-toiminta on vakiintunut menetelmä neuvolan, varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen arjessa. LP- keskustelu on tarjottu kaikille 3- vuotiaiden ja eskareiden vanhemmille. Toteutuneita keskusteluja arviolta 30 ja neuvonpitoja 5. Peruskouluissa käytyjä keskusteluja 66 (mitkä tilastoitu).</p>
	<p>Lisäämme seksuaalikasvatusta kouluissa terveydenhoitajan toimesta</p>	<p>PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala</p>	<p>Nykyiset resurssit</p>	<p>2022</p>	<p>8. ja 9. luokkalaisista 48 % ilmoitti, ettei ole käyttänyt ehkäisyä viimeisimmässä yhdynnässä (vrt. valtakunnallinen 19,7 %). Raskauden keskeytysten määrät ovat laskeneet (7 % → 5,7 %)</p> <p>Koulukuraattori on suorittanut seksuaalineuvojan koulutuksen</p>

					ja antaa neuvontaa. Myös nuorisotilalla on pidetty seksuaalikasvatusiltoja.
	Tarjoamme ilmaisen ehkäisyn alle 25-vuotiaille	PPKY Kallio Kaupunginvaltuusto	Määrärahalisäys	2023	Hyvinvointialueella otettiin käyttöön v. 2023 maksuton ehkäisy alle 20-vuotiaille.
Lapsemme, nuoremme ja perheemme saa varhaista tukea arjessa ja tarvittaessa moniammatillisessa verkostossa					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Parannetaan moniammatillisen verkoston lapsi- ja perhelähtöisiä yhteistyökäytäntöjä tulevaa sote-uudistusta ajatellen	Laadimme yhteistoiminnan kehittämissuunnitelman ja osallistumme sen toimeenpanoon esim. huoli herää, tuen polku perhekeskus-verkostossa, neuropsykologisen kuntoutuksen (Nepsy) prosessi (Kallio), kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen koulunkäyntiprosessi, perheneuvolan ja vaka:n/koulun yhteistyö, neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyö. Toimeenpanemme suunnitelman mukaista kehittämistyötä.	PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Nykyiset resurssit	2022	PPKY Kallion ohjaama lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien tahojen yhteinen suunnitelmallinen kehittämistyö päättyi syksyllä 2022. Tuolloin koulun ja varhaiskasvatuksen toimijoille esitettiin Kallion ja kuntien yhteiskehittämisen tuloksena syntyneet toimintamallit; tuen polku, Nepsy -prosessi ja sijoitetun lapsen koulunkäynti -prosessi. Pohteen toiminnan alkuun saattaminen on osittain siirtänyt siirtänyt yhteistä kehittämistä myöhempään. Varhaiskasvatus ja neuvola ovat kokoontuneet pohtimaan ajankohtaisia toimintamalleja ja jatkavat yhteistä kehittämistä myöhemmin.

					Toimijoiden yhteinen kehittämistyö voi käynnistyä suunnitelmallisesti, kun Nivalan kaupunki nimeää Perhekeskus -työryhmän, jonka tehtävänä on Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukainen yhteistoiminnan suunnitelmallinen kehittäminen.
Varhaisen tuen palvelujen ja menetelmien vahvistaminen	Kannustamme perheitä osallistumaan varhaiskasvatukseen	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tarvittavat lisäresurssit varhaiskasvatukseen	2022	Vuoden 2022 varhaiskasvatuksesta tuli maksuton. Varhaiskasvatukseen osallistumisaste keväällä 2023 oli 67 % alle esiopetusikäisten ikäluokista ja syksyllä 2023 72 %. Nivala on kaksivuotisen esiopetuskokeilun kokeilukunta 2021–2023.
	Kehitämme peruskouluikäisten oppilaiden lainvastaisiin tekoihin puuttumista Etelä-Karjalan mallin mukaisesti	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Poliisi PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2022	Toimintamalli on otettu käyttöön ja henkilöstöä on koulutettu siihen.
	Kehitämme Kallion tuottamaa lapsiperheiden kotipalvelua	PPKY Kallio	Kahden työntekijän palkkaaminen	2021	Lapsiperheiden kotipalveluun palkattiin v. 2021 kaksi määräaikaista työntekijää.
	Vakinaistamme kaupungin tarjoaman matalan kynnyksen lapsiperheiden kotipalvelutoiminnan	Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Keskushallinto	Määrärahan varaaminen talousarvioon	2022	Kotipalvelutoimintaan on palkattu toinen työntekijä, joten resurssit ovat kaksinkertaistuneet.

			Yhteistyösopimus MLL:n kanssa		
	Vahvistamme tukihenkilötoimintaa perheiden tueksi yhteistyössä 3. sektorin kanssa	Hyvinvoinnin toimiala MLL	Kumppanuussopimus MLL:n kanssa	2022	MLL:n kanssa on voimassaoleva kumppanuussopimus, jonka avulla Nivalassa pyörii tukihenkilötoiminta.
	Vakiinnutamme koulunuorisotyön kaupungin toimintaan	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala Kaupunginvaltuusto	Määrärahojen varaaminen talousarvioon hankkeen päättymisen jälkeen	2022	Koulunuorisotyöntekijä vakinaistettiin v. 2022 osaksi kaupungin toimintaa.
Parannamme lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhteensovittamista					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Päivitämme Nivalan kaupungin lasten, nuorten ja perheiden asioiden yhteistyöryhmien tehtäviä ja koordinointia	Perhekeskusverkoston tehtävien ja lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseksi tarvittavien ryhmien organisointi ja koordinointi	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala PPKY Kallio 3. sektori	Nykyiset resurssit	2021	Nivalan perhekeskusverkoston toiminta on uudelleenorganisoitu. Perhekeskusverkoston strategisesta johtamisesta ja koordinoinnista vastaa hyte -ryhmä. Operatiivisesta toiminnasta (mm. Perhekeskuksen käsikirjan kokoaminen) vastaa pienempi esihenkilöistä ja asiantuntijatehtävissä toimivista henkilöistä koottu työryhmä. Lisäksi on päätetty järjestää kaksi kertaa vuodessa teemakohtainen Lapsi- ja nuorisoasianfoorumi, joka on avoin toimijoille ja kuntalaisille.

Toimintakyvyn ylläpito ja sairastavuuden vähentäminen: Minä jaksan toimia arjessani. Meillä Nivalassa on edellytykset oman toimintakykyni ylläpitämiseen.

Minä jaksan työssäni ja vapaa-ajallani

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Työhyvinvoinnin edistäminen	Tarjoamme kaupungin työntekijöille mahdollisuuksia työhyvinvoinnin edistämiseen	Henkilöstöjaos Johtoryhmä Kaupungin kaikki toimialat	Nykyiset resurssit	2023	Kaupungin työntekijöille tarjotaan 100€/vuosi ePassi-rahaa, jonka voi käyttää liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalveluihin. Syksyllä 2023 otettiin henkilöstön aloitteesta käyttöön työsuhdepolkupyöräetu.
	Edistämme työmatkakävelyä ja -pyöräilyä kevyen liikenteen verkostoa kehittämällä	Tekninen toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy Hyvinvoinnin toimiala	Tarvittaessa määrärahalisäys	2022	V. 2022 rakennettiin Junttikankaalle vt 27 Ylivieskan suuntaan lisää kevyen liikenteen väylää ja aloitettiin vt 28 Kärämäen suuntaan rakentamaan kevyen liikenteen väylää
Työttömyyden vähentäminen	Tarjoamme aktiivisesti työttömille mielekästä toimintaa ja tukea työllistymiseen Toimimme aktiivisesti työllisyyden hoidossa	Nivalan Työpajasäätiö Keskushallinto PPKY Kallio TE-toimisto	Hankeresurssit	2022	Työttömyysprosentti oli v. 2023 lopussa 10,4 %. Työpajasäätiöllä on ollut käynnissä kolme hanketta: AsTu-hanke asumisen tukemiseen, Täsmätyöhön-hanke vaikeasti avoimilla

	kehittäen uusia toimintamalleja ja osallistutaan työllisyyttä parantaviin ohjelmiin ja hankkeisiin				työmarkkinoilla itsenäisesti työllistyvien tukemiseen sekä NaviGo-hanke työkäisten palvelupisteen luomiseen.
Työkäisten elämänlaadun parantaminen	Tarjoamme työkäisille mielekästä toimintaa vapaa-ajalle kulttuurihyvinvointia ja liikkumista edistämällä	Hyvinvoinnin toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy Jokilatvan opisto JMO 3. sektori Paikalliset yritykset	Nykyiset resurssit	2021	Työkäisille on tarjolla monipuolista toimintaa Nivalassa. Hyvinvoinnin toimiala järjestää monenlaisia tapahtumia ja erityisesti kulttuuripalvelut tarjoavat monipuolista kulttuuritarjontaa. Nivalan Liikuntakeskus Oy tarjoaa laadukkaat palvelut liikkumisille ja liikuttaa vuosittain satoja työkäisiä. Lisäksi Jokilatvan opistossa on vuositason Nivalassa ollut noin 1600 opiskelijaa. Useat työkäiset ovat myös aktiivisia paikallisissa järjestöissä. Lisäksi useat yritykset tarjoavat mielekästä vapaa-ajan toimintaa työkäisille, esimerkiksi kuntosalit, Tuiskula.
	Vaikutamme lihavuuteen ja liikkumattomuuteen kehittämällä palvelupolkuja ja ohjausta sekä panostamalla ravitsemus- ja	PPKY Kallio Nivalan Liikuntakeskus Oy Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Liikuntaneuvontaa lähetteellä sai v. 2023 78 kuntalaista ja ilman lähetettä 320.

	liikuntaneuvontaan sekä viestintään				
Pystyn asumaan kotona mahdollisimman pitkään					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Yksinäisyyden torjuminen	Tarjoamme ikäihmisille mielekästä kerhotoimintaa	Hyvinvoinnin toimiala Jokilatvan opisto 3. sektori	Hankeresurssit	2021–2022	Hankeavustusta ei saatu, joten ei ole toteutunut, mutta kolmas sektori järjestää aktiivisesti erilaista kerhotoimintaa ikäihmisille ja Toritiellä toimii matalan kynnyksen kohtaamispaikka Juttutupa. Lisäksi kansalaisopisto tarjoaa erilaisia kursseja ja kaupunki sekä eri toimijat järjestävät erilaisia tapahtumia.
	Järjestämme yhteisiä ikäpolvet yhdistäviä tapahtumia ja kohtaamisia	Hyvinvoinnin toimiala Kasvatus- ja koulutuspalvelut Yksityiset päiväkodit PPKY Kallio Nivalan Liikuntakeskus Oy 3. sektori	Nykyiset resurssit	2021	Päiväkodit sekä palvelutalot ovat tehneet yhteistyötä ikäpolvet yhdistävien kohtaamisten tiimoilta. Yhdistykset järjestävät myös tällaisia tapahtumia.
	Kehitämme Kyläkyytiä vastaamaan enemmän tarpeisiin	Keskushallinto Paikallisliikennöitsijät	Tarvittaessa määrärahalisäys	2023	Kyläkyytiä käyttää viikoittain 50-60 henkilöä. Saatu palaute on ollut hyvää.
	Kehitämme etsivän vanhustyön mallin	Hyvinvoinnin toimiala 3. sektori	Hankeresurssit	2024	Malli kehitetty (kyllä/ei), toiminnassa mukana olevat ikäihmiset

		PPKY Kallio			
Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen	Tuemme ikäihmisten kotona pärjäämistä terveystoiminnan keinoin Voimaa vanhuuteen -ohjelman avulla	Hyvinvoinnin toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy PPKY Kallio	Nykyiset resurssit Voimaa vanhuuteen -ohjelma	2021-2022	Vertaisohjattuja ikäihmisten kuntosaliryhmiä on vuonna 2023 ollut 8.
	Tuemme ikäihmisten kotona pärjäämistä kulttuurisuunnitelmassa sekä Joki-kirjaston strategiassa olevien toimenpiteiden mukaisesti	Hyvinvoinnin toimiala	Kulttuurisuunnitelmaan ja Joki-kirjaston strategiaan kirjatut resurssit	2022	Hoivamusikkotoimintaa on kohdennettu kotihoidon asiakkaille.
	Laskemme seniorikortin maksuttoman liikkumisen ikäraja 75 ikävuoteen	Kaupunginvaltuusto Nivalan Liikuntakeskus Oy	Määrärahalisäys	2022	Vuoden 2022 alusta maksuttoman seniorikortin rajaa laskettiin 75 ikävuoteen. Vuonna 2023 lunastettiin n. 300 kpl seniorikortteja.
	Kehitämme soveltavan liikunnan mallin Nivalaan	Nivalan Liikuntakeskus Oy	Soveltavan liikunnan ohjaajan toimi	2023	Käynnissä on selvitystyö ja tavoitteena hakea hankerahoitusta v.2024
	Laadimme Ikäystävällinen Nivala -toimenpideohjelman	Hyvinvoinnin toimiala PPKY Kallio Tekninen toimiala Keskushallinto Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto Nivalan Vuokrakodit Oy Nivalan Liikuntakeskus Oy	Tarkemmat resurssit kirjataan toimenpideohjelmaan	2022	Toimenpideohjelman laatiminen on aloitettu. Toimenpideohjelma on keväällä 2024 menossa hyväksyttäväksi valtuustolle.

	Järjestämme kaatumisen ehkäisyn teemapäivän	PPKY Kallio Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2023	Vanhusten viikolla 2022 järjestettiin yhteistyössä PPKY Kallion kanssa kaatumisen ehkäisyn päivä NITEK:ssä. Osallistujia 120.
Ikäihmisten ravitsemuksen parantaminen	Panostamme ikäihmisten vajaaravitsemusriskin tunnistamiseen, ehkäisyyn ja hoitoon asumisyksiköissä ja kotihoidossa. Tehostetaan ravitsemushoitoa tarjoamalla rakennemuunneltuja, runsasenergisiiä aterioita tai täydennysravintovalmisteita tarvittaessa Kohtaamispaikkoihin ravitsemusneuvontaa, teemapäiviä ym.	PPKY Kallio Ruoka- ja puhdistuspalvelut	Nykyiset resurssit	2022	Tapahtumien yhteydessä pidetty ravitsemusneuvontaa ja ruokamaisteluja. Lisäksi syksyllä 2023 pidettiin yhteisöllisiä ruokailuja, maksuton aamupala Juttutuvalla ja maksuton lounas+ravitsemusluento seurakuntakodilla.

Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi: Koen olevani osa jotain yhteisöä, jossa pääsen vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Jos koen, että arki vie voimat, tiedän etten jää yksin.

Kuulun johonkin yhteisöön ja pääsen vaikuttamaan omaan elinympäristööni

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Sosiaalisten verkostojen lisääminen	Vahvistamme kiusaamisen ehkäisyä kouluissa ja vapaa-ajalla (KiVa-koulutyön tehostaminen)	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Urheiluseurat 3. sektori	Uusien työntekijöiden kouluttaminen	2021	Viimeisimmän kouluterveyskyselyn mukaan kiusaaminen on Nivalassa keskimääräistä vähäisempää.
	Kasvatamme järjestöavustusten määrää	Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Hyvinvoinnin toimiala	Määrärahojen lisääminen	2022	Järjestöavustuksia jaettiin v. 2023 hakemuksien perusteella 52 000 €
	Selvitämme vapaaehtoistyön koordinoitumisen järjestämisen	Hyvinvoinnin toimiala 3. sektori	Hankerahoituksen selvittely käynnistämiskäytännön, toiminnan ylläpito nykyisillä resursseilla	2023	Hankerahoitusta ei ole saatu, toiminta ei ole käynnistynyt
	Vahvistamme nivalalaisten käsitystä kansainvälisyydestä: - Ystävyysskuntien lisääminen - Ulkomaan vaihdot - Koulujen Erasmus-toiminta ja muu kv-toiminta	Keskushallinto Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala JEDU Hyvinvoinnin toimiala 3.sektori	Nykyiset resurssit, tarvittaessa hankerahoituksen hakeminen	2023	Kaksi eri kansainvälisyyskäsityshanketta ollut ohjelmassa: Erasmus + ja Nordplus. Kansainvälisyyskerho on aloitettu Niva-Kajalla 2021, minkä puitteissa on tehty ryhmätöitä tulevia vierailuja varten. N-studiossa ollut aiheena kansainvälistyvä Nivala. Syksyllä 2022

					hyvinvoinnin toimialalla aloitti ensimmäinen vapaaehtoistyöntekijä Saksasta ja syksyllä 2023 saatiin vapaaehtoistyöntekijä Itävallasta. Nivalalla on tällä hetkellä yksi ystävyyskunta Unkarissa, jossa vierailtiin syksyllä 2022.
	Laajennamme ja kehitämme harrasteakatemian toimintaa	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy	Osa-aikaisen harrasteakatemian koordinaattorin palkkaaminen	2021	Harrasteakatemiassa on toisen asteen opiskelijoita mukana 86 tänä lukuvuonna. Harrasteakatemiassa tänä lukuvuonna linjauksina eri urheilulajit, teatteritaide, bänditoiminta, ja tanssi.
Osallisuuden edistäminen	Vahvistamme kuntalaisten osallistumista ja osallisuutta palvelujen suunnittelussa ja palvelutarpeen arvioinnissa: - Kyselyjen ja kuulemisten avulla - Kehitetään palautteen antokanavia -Asiakasraatien kehittäminen - Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden aktiivisuus päätösten valmistelun tiedottamisessa	Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Kaupungin kaikki toimialat PPKY Kallio 3. sektori	Nykyiset resurssit	Koko ajan	V. 2023 järjestettiin kolmet kyläporinat Junttilassa, Aittooperällä sekä Haikaperällä, jossa johtavia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita jalkautui kylille keskustelemaan ajankohtaisista asioista kyläläisten kanssa.

	- Kaupungin tiedottamisessa selkokielisyyteen panostaminen				
	Kokeilemme osallistavan budjetoinnin käyttöönottoa nuorten kohdalla (nuorisovaltuusto, oppilaskunnat, lasten parlamentti)	Kaupunginvaltuusto Nuorisovaltuusto Hyvinvoinnin toimiala	Määrärahan varaaminen	2021	Nuorisovaltuustolla on ollut 10 000 € osallistuvan budjetoinnin määräraha, josta käytettiin vain osa v. 2022 nuorten lajikoeluihin. Lisäksi vuoden 2023 alussa käynnistettiin kaikille kuntalaisille suunnattu osallistuva budjetointi, jonka myötä rakennetaan ulkokuntosali Uikon pihalle.
	Vahvistamme päätösten ennakoarvioinnin käyttöä päätöstenteon valmistelussa	Kaupungin kaikki toimialat Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Lautakunnat Tytäryhtiöt	Lisäkoulutusta EVA:n käyttöön	2021	Ennakkovaikutusten arviointeja on tehty vuonna 2021 1kpl (Tillarigallerian valvonta) ja vuonna 2022 1 kpl (Aittolan koulu). V. 2023 ei ole tehty yhtäkään.
	Kehitämme kylien toimintaa ja yhteistyötä käynnistämällä kyläneuvostotoiminnan	Kaupunginhallitus Hyvinvoinnin toimiala Kyläyhdistykset	Nykyiset resurssit	2022	Toiminta on käynnistynyt alkuvuodesta 2022. Kyläneuvosto kokoontui 3 kertaa v. 2022 aikana.
	Kaikukortti-toiminnan laajentaminen: hankimme 3 uutta kulttuurikohdetta ja 2 uutta kortinjakajatahoa	Hyvinvoinnin toimiala PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2023	V. 2023 alusta on aloittanut kaksi uutta kulttuurikohdetta ja yksi uusi kortinjakaja. V.2024 alusta aloitti vielä yksi uusi kortinjakajataho.

	Edistämme digihyvinvointia: - Kaupunginhallituksen tulee nimetä digituen vastuutaho ja miten digituen tarjoaminen organisoidaan - Digituesta tiedotetaan kuntalaisille, eri palvelutarjoajat kootaan yhteen: kooste palvelutarjoajista tai esim. fyysinen piste, jossa digitukea tarjotaan	Kaupunginhallitus Keskushallinto 3. sektori Digituen palveluita tarjoavat	Nykyiset resurssit	2022	Digituen vastuutahoa ei ole nimetty eikä organisointia sovittu. Yhdistykset ja yritykset tarjoavat jonkin verran digitukea ja myös kirjastosta on mahdollista saada digitukea.
	Kehitämme asukkaiden osallisuutta ja itsensä kehittämistä lukuharrastuksen kautta	Hyvinvoinnin toimiala Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Lainaaaja kirjastossa v.2023 3311 ja v. 2022 3258 ja lainattuja kirjoja v.2023 158 150 sekä v. 2022 155 581.
	Parannamme kuntalaisten äänestysaktiivisuutta	Keskushallinto	Nykyiset resurssit	2021	Äänestysprosentti v.2021 kuntavaaleissa oli 56,6%. Aluevaaleissa v.2022 äänestysaktiivisuus oli 55,0%.
Mieleni voi hyvin ja päihteistä ei koidu minulle haittoja					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIINTIMITTARI
Mielen hyvinvoinnin edistäminen	Järjestämme mielenterveyden ensiapu - koulutuksia	Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Kaupunki järjesti v. 2022 yhden MTEA1-koulutuksen ja ALVA-verkosto yhden. Osallistujia 38.

	Tarjoamme monipuolista harrastustoimintaa ja harrastustiloja kaikenikäisille	Hyvinvoinnin toimiala Jokilatvan opisto Jokilaaksojen musiikkiopisto Nivalan Liikuntakeskus Oy Yksityiset toimijat 3. sektori	Nykyiset resurssit	2021	Jokilatvan opiston kurssien osallistumisaktiivisuus on keskimäärin 0,68 tuntia per asukas. Myös musiikkiopisto järjestää aktiivisesti toimintaa Nivalassa. Lisäksi järjestöt järjestävät monipuolista harrastustoimintaa kaikenikäisille.
	Tarjoamme hyvinvointiluentoja kuntalaisille	Nivalan Liikuntakeskus Oy/Lähekkö Liikkeelle Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Keväällä ja syksyllä pidetty lasten ja nuorten foorumit, joissa lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä luentoja.
	Otamme käyttöön kulttuuripassin	Hyvinvoinnin toimiala Jokilatvan opisto JMO 3. sektori	Nykyiset resurssit	2022	Passia ei ole vielä toistaiseksi otettu käyttöön.
	Kehitämme mittarit kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seuraamiseksi	Nivalan Liikuntakeskus Oy Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Mittarit on luotu ja niistä kerätään tietoa.
Päihdeettömän ja savuttoman elämän tukeminen	Toimeenpanemme ehkäisevän päihdetyön mallia (toimenpiteet määritelty erillisessä suunnitelmassa)	Hyvinvoinnin toimiala Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala PPKY Kallio	Valittujen toimintamallien mukaan tarvittava resurssointi	2021	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman mittarit (LIITE 1)

		Nivalan Liikuntakeskus Oy 3. sektori			
--	--	--	--	--	--

Yhteenveto

Yhteenvetona Nivalan hyvinvoinnin tilasta voidaan todeta monen asian menneen oikeaan suuntaan, mutta työtä on myös tehtävänä. Tulevat vuodet tulevat haastamaan talouden tasapainottamistoimenpiteiden myötä. Talouden osalta keskeiset haasteet liittyvät velkaantuneisuuteen ja menojen suhteeseen tuloihin. Väestön ikääntyminen ja korkea huoltosuhde ovat tulevaisuuden haasteita, mutta myös positiivisia merkkejä, kuten asukasluvun kasvu ja työpaikkojen lisääntyminen, voidaan havaita.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin osalta suurin osa heistä voi hyvin, mutta on tärkeää tunnistaa ja tarjota apua kuormittaviin tekijöihin ajoissa. Erityisesti peruskouluikäisten koulu-uupumus ja elintapojen parantamistarve ovat huolenaiheita. Toisen asteen opiskelijoiden kohdalla ilonaiheita tuovat turvallinen kouluympäristö ja opiskelijoiden hyvinvointi, mutta huolta herättävät esimerkiksi opiskelumotivaation ja keskusteluyhteyden vanhempiin tilat. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla päihteiden käytön vähentyminen on myönteinen kehityssuunta, mutta yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet.

Aikuisten osalta työttömyysasteen nousu ja nuorisotyöttömyyden kasvu ovat huolestuttavia merkkejä, vaikka pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut. Rakenteellisia muutoksia työllisyyden edistämiseksi tarvitaan. Ikäihmisten hyvinvoinnin näkökulmasta liikunta ja sosiaalinen vuorovaikutus ovat tärkeitä osatekijöitä kaatumisten ehkäisyssä ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä.

Ehkäisevän päihdetyön saralla on onnistuttu vähentämään päihteiden käyttöä ja siihen liittyviä rikoksia. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella nuorten päihteiden käyttö on laskenut, ja aktiivinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä on tehnyt merkittävää työtä tiedottamalla ja järjestämällä toimintoja päihdetilanteen parantamiseksi.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että Nivalassa on useita hyvinvoinnin kannalta myönteisiä kehityssuuntia, mutta myös haasteita, joihin tarvitaan jatkuvaa panostusta ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Taloudellisten ja väestörakenteellisten haasteiden ohella erityisesti lasten, nuorten ja työttömien aikuisten hyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Nivalassa kehitys ei pysähdy taloudellisten haasteiden myötä. Viime vuonna on lähdetty kehittämään toimintaa hankkeiden avulla. Hyvien hankkeiden myötä on kuitenkin huomioitava taloutta ja toimintaa suunniteltaessa riittävät resurssit jatkossakin tarpeelliseksi havaitun työn vakiinnuttamiseksi osaksi kunnan toimintaa. Yhteistyötä viime vuoden alussa aloittaneen hyvinvointialueen kanssa täytyy tehdä hyvinvoinnin edistämiseksi ja haittojen ehkäisemiseksi. Lisäpanostuksia kaivataan kaikenikäisten matalan kynnyksen toiminnan lisäämiseksi.

Valtuustokäsittely

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 23.4.2024, kaupunginhallituksessa 27.5.2024 ja kaupunginvaltuustossa 13.6.2024.

LÄHTEET

[Sotkanet -tilastokanta](#)

[Tilastokeskus](#)

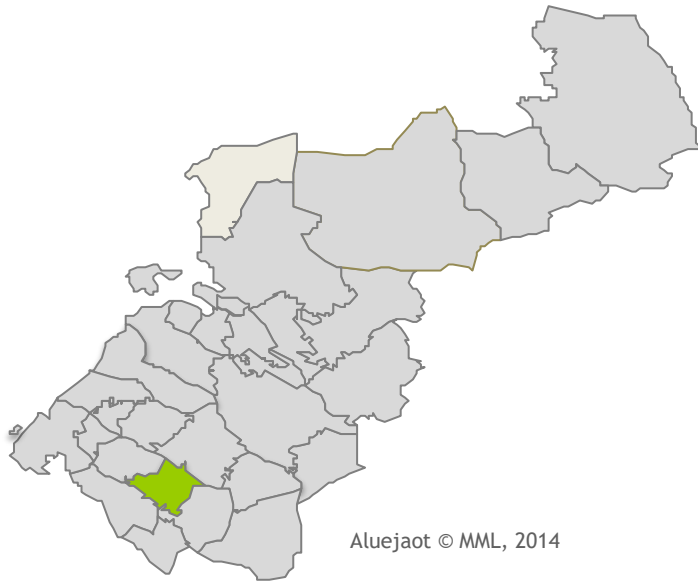
[Tutkihallintoa.fi](#)

LIITE 1: EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN SUUNNITELMA, TOIMENPITEET VUONNA 2023

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ						
TAVOITE	TOIMENPIDE	KOHDERYHMÄ	KOORDINOINTI	JÄRJESTÄJÄ	AJANKOHTA	TOTEUTUMA 2023
Monitoimijainen yhteistyö	Moniammatillisen ehkäisevän päihdetyöryhmän (EPT) toiminnan vahvistaminen ja mahdollinen laajentaminen	Eri toimijoita	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	Kokoontuu vähintään 2x vuodessa	Pohde on ilmoittanut, ettei heiltä ole edustusta työryhmään. Yhteistyötä tehdään maakunnallisesti MiePäVäki-verkostossa, johon hv-koordinaattori on osallistunut. Nivalan oma EPT-ryhmä on kokoontunut 2 kertaa v.2023.
	Pakka-toimintamallin uudelleenaktivointi	Paikalliset toimijat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KEVÄT 2023	Pakka-toimintamallia on toteutettu soveltuvin osin Nivalassa. Tarjontatyöryhmä on toiminut, kysyntätyöryhmän toimintaa ei olla vielä käynnistetty. Päihdekysely toteutettiin 2022–2023 vuoden vaihteessa.
Osaamisen lisääminen Räätälöidyt koulutukset eri kohderyhmille yhteistyössä EHYT ry:n kanssa	Lasten ja nuorten digikasvatus	Ammattilaiset ja vanhemmat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	SYKSY 2023	Kaikille avoin lasten ja nuorten sosiaalisen median käyttöön keskittyvä asiantuntijaluento järjestettiin marraskuussa 2023. Luennolle osallistui 254 ihmistä.

Tiedon kerääminen	Päihdekysely 2–4 vuoden välein	Kaikenikäiset kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	SYKSY 2022	Toteutettiin 2022–2023 vuodenvaihteessa.
Viestintä	Materiaalin jakaminen (painettu jäsähköinen materiaali: julisteet, lehtiset, itsehoito-oppaat): nuorisotila, kirjastot, hyvinvointipalvelut, koulut, tapahtumien yhteyteen	Kaikenikäiset kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KOKO AJAN	Materiaalia on jaettu erilaisissa tapahtumissa, nuorisotilalla, kirjastolla, hyvinvointipalveluiden ”info”-pisteellä sekä kouluilla oppitunneilla ja välitunneilla aulassa.
	Hyvinvointivirtaa -rasti	Ammattiopisto JEDU:nopiskelijat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	VUOSITTAIN	Lokakuussa 2023 koulunuorisotyö ja hyvinvointipalvelut järjestivät Hyvinvointivirtaa-päiville Jedulle ehkäisevän päihdetyön rastin kannabiksesta. Rastilla kiersi kaikki ensimmäisen vuoden opiskelijat.
	Koulunuorisotyöntekijä n pitämät oppitunnit päihteistä peruskoululaisille	Peruskoululaiset	koulunuorisotyöntekijä	nuorisopalvelut	VUOSITTAIN	Koulunuorisotyöntekijä on pitänyt kaikille 5. ja 6. luokkalaisille päihdeoppitunnit tupakasta ja nuuskasta sekä alkoholista 6.luokkalaisille vuonna 2023.
	Päihteisiin liittyvä tempaus yläkoululla ja nuorisotilalla	Nuoret	koulunuorisotyöntekijä	Nuorisopalvelut	KEVÄISIN	Nuorisotilalla pidettiin maaliskuussa 2023 Selvis-ilta nuorille.

Teemapäivät ja -viikot, kampanjat	Tiedottaminen ja tapahtumien järjestäminen: ehyt.ry/kampanjat, tiedotus kaupungin somekanavat, kaupungin sähköpostitiedotus. <ul style="list-style-type: none"> - Tipaton tammikuu, - Ennalta ehkäisevän päihdetyön (EPT) viikko, ohjelmaa ja toimintaa - Selvänä kesään - kampanja - Anna lapselle raitis jouluku - Peliviikko 	Kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	VOUSITTAIN <ul style="list-style-type: none"> - Tipaton tammikuu, TAMMI-JOULUKUU - EPT-viikko, vko 45 MARRASKUU -Selvänä kesään - kampanja TOUKO-KESÄKUU - Anna lapselle raitis jouluku MARRAS-JOULUKUU Peliviikko MARRASKUU 	Kampanjoihin liittyvää materiaalia on jaettu kaupungin somekanavilla sekä nuorisotilalla ja kouluilla. Älä välitä kampanja touko- ja elokuussa. Ehkäisevän päihdetyön viikolla järjestettiin yläkoululla Tomas Jouhilammen kokemusasiantuntijaluennot joka ikäluokalle, Jedulle Ville Nurmisen kokemusasiantuntijaluennot joka ikäluokalle, lukiolle Raide ry:n työpajat, Jedun asuntolailta, Puustellissa pidettiin nuorille päihteetön ilta, jossa Ville Nurminen esiintyi ja viikon kruunasi Zero Friday – monen kunnan yhteistyössä järjestetty päihteetön tapahtuma nuorille.
--	--	-------------	-------------------	---------------------	--	--

Kunnan tiedot

Nivala / Pohjois-Pohjanmaa	
Asukasluku 31.12.2023	10 450 / 416 532
Väestöennuste 2030	9 405 / 418 307
Ikärakenne 2022 (% väestöstä)	
• 0-17-vuotiaita	Vuonna 2022: 26,5 / 23 %.
• 18-64-vuotiaita	Vuonna 2022: 49,6 / 57 %.
• 65 v. täyttäneitä	Vuonna 2022: 24 / 20 %.
Koulutustasomittain 2022	320 / 394
Väestöllinen huoltosuhde 2022	83,5 / 63,7
Taloudellinen huoltosuhde 2022	157 / 142

Erityispiirteet

Nivalassa arvostetaan yrittäjyyttä, työntekoa ja laadukkaita palveluja. Nivala on perinteinen maatalouspitäjä ja kuuluu maidon ja lihan tuotannossa Suomen kärkikuntiin. Suomen suurimmassa teollisuuskylässä on sata yritystä ja tuhat työpaikkaa. Paikkakunta tunnetaan myös monista valtion merkkihenkilöistä ja historiallisista tapahtumista. Nivalassa on hyvät mahdollisuudet kouluttautua ja harrastaa. Vuosittaisia isoja tapahtumia ovat mm. Kapinaviikko, Uikon taikaa -kaupunkifestivaali ja Marrasvalakiat.

Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

Kaupunkistrategia 2022-2025 Turvallinen arki ja hyvinvoivat asukkaat; Yrittäjyyden edellytyksiä ja työtä tarjoava seutukaupunki; Kestävästi kehittyvä

Hyvinvoinnin painopistealueet 2021-2024 Lasten ja nuorten hyvinvointi; Toimintakyvyn ylläpitäminen ja sairastavuuden vähentäminen; Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi

Asuminen, ympäristö, turvallisuus

- 1 hengen asuntokunnat: 41 /45 %
- Katuturvallisuusindeksi: 168 /108
- Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat: 1,8 /1,5 %
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65+ v: 567/367 per 10 000 vast.ikäistä

Ihmissuhteet ja osallisuus

- Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa 4.-5. lk: 2,3 /2,7 %
- Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa: 57/54 %
- Kunnassa osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tmv.: Kyllä, osana hyvinvointisuunnitelmaa

Säännölliset järjestötapaamiset sekä seurailat liikuntaseuroille. Ilmaisia kokoontumis- ja kerhotoiloja varattavissa järjestöille Pajalasta ja kirjastolta.

Vapaa-aika

- Kirjaston kokonaislainaukset 15,7/16,6 per asukas

Monipuoliset harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet liikuntaan, luontoon ja kulttuuriin. Jokilatvan opisto ja Jokilaaksojen musiikkiopisto toimivat aktiivisesti Nivalassa. Nivalassa on aktiivista seura- ja kylätoimintaa sekä kökkähenkeä (talkoohenki).

Oppiminen, työ, toiminta

- Pitää koulunkäynnistä, 4-5. lk: 69/73 %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat: 8,8/6,8 %
- Työttömät 2021: 8,3/11,5 % työvoimasta
- Nuorisotyöttömät 2021: 9/16 %
- Pitkäaikaistyöttömät 2021: 28/34 % työttömistä
- Työpaikkaomavaraisuus: 92/99

Nivalassa on 11 alakoulua, yläkoulu, lukio, ammatillinen oppilaitos Jedu sekä Oulun yliopiston tutkimusyksikkö Kerttu Saalastin instituutti.

Taloudellinen toimeentulo

- Lasten pienituloisuusaste: 13,4/13,1
- Kiinnostavat harrastukset liian kalliita, 8.-9. lk: 23/23 %
- Toimeentulotukea pitkäaik. saaneet 25-64-v.: 0,7/1,7 %
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 9,1/7,8 %
- Toimeentulotukea saaneet 65 v. täyttäneet: 1,8/1,4 %

Terveys, mielen hyvinvointi

- Kokee terveytensä keskitas. tai huonommaksi, 4.-5. lk: 6/10 %
- Mielialaan liittyviä ongelmia viimeisen kahden viikon aikana, 4.-5.lk: 19,4/20,7 %
- Sairastavuusindeksi (THL, ikävakiointu): 120/111
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 4,6/4,2 %

Elintavat

Yläkouluikäiset:

- Nukkuu arkisin alle 8 h: 44/37 %
- Ylipaino: 13/16 %

Ylipaino ja liikkumattomuus ovat ongelmia useissa ikäryhmissä. Lisäksi nuorilla päihteiden käyttö näkyy terveydessä.

Toimiva arki

Lapset, lapsiperheet, nuoret:

Kyläkouluja, ammatillista koulutusta, monipuoliset

harrastusmahdollisuudet ja kaikki lapsiperheiden palvelut lähellä

Työikäiset:

Työtä ja toimeentuloa monilla eri sektoreilla, monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet

Ikäihmiset:

- Yksinasuvat 75 v. täyttän.: 40/43 %
- Turvallinen asuinympäristö, luonnon läheisyys ja lyhyet välimatkat ovat arjen luksusta.

Palvelut

Kunnan terveydenedistämiski-
aktiivisuus (TEA):

Hyvällä tasolla:

- Kuntajohto: 78/82
- Liikunta: 72/72
- Perusopetus: 70/65
- Lukiokoulutus: 60/65

Parannettavaa:

- Perusterveydenhuolto: 54/68
- Kulttuuripalvelut: 80/71

Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

TALOUS JA ELINVOIMA Vahvuudet: lasten ja lapsiperheiden määrä, väestönkasvu, työpaikkojen määrä

Huolenaiheet: huoltosuhteen kehitys, lainakannan nousu **LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET**

Vahvuudet: lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään, liikkuminen lisääntynyt **Huolenaiheet:** fyysinen ja psyykinen oireilu lisääntynyt **NUORET AIKUISET Vahvuudet:** päihteiden käytön vähentyminen **Huolenaiheet:**

mielenterveysongelmat **TYÖIKÄISET Vahvuudet:** Aktiivinen vapaa-ajan toiminta **Huolenaiheet:**

pitkäaikaissairastavuus **IKÄIHMISET Vahvuudet:** aktiivinen osallistuminen järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan

Huolenaiheet: pitkäaikaissairaudet, psyykkiset ongelmat, yksinäisyys

Hyvinvointitavoitteet 2023–2024

Lasten ja nuorten hyvinvointi: Myönteisen minäkuvan, pärjävyyden ja osallisuuden vahvistaminen; Arjen terveellisten valintojen (uni, ravinto, liikunta, koulutehtävät, kaverisuhteet harrastukset jne.) tukeminen; Moniammatillisen yhteistyön parantaminen; Varhaisen tuen palvelujen ja menetelmien vahvistaminen. **Toimintakyvyn ylläpitäminen ja sairastavuuden vähentäminen:** Työhyvinvoinnin edistäminen; Työttömyyden vähentäminen; Työikäisten elämänlaadun parantaminen; Yksinäisyyden torjuminen, Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen; Ikäihmisten ravitsemuksen parantaminen. **Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi:** Sosiaalisten verkostojen lisääminen; Osallisuuden edistäminen; Mielen hyvinvoinnin edistäminen; Päihteettömän ja savuttoman elämän tukeminen.

Lisätietoa:

[Kunnan hyvinvointikertomus www.nivala.fi/vapaa-aika/hyvinvointipalvelut](http://www.nivala.fi/vapaa-aika/hyvinvointipalvelut)³⁸

Kaupunginjohtaja, Päivi Karikumpu, p. 040 344 7200

Hyvinvoinnin yhdyshenkilö, Meri Vähäkangas p. 040 344 7317

[Sähköposti: meri.vahakangas@nivala.fi](mailto:meri.vahakangas@nivala.fi)